

Sotpast, FL Jukka Seppänen
Sotatieteiden päivät 2018

Eettisen toimintakyvyn koulutusmateriaalin kokeilukäyttö ja case-tutkimus Kainuun prikaatissa

TASKUKIRJA

Sotilaspastori Jukka Seppänen, GSM 0299 460 731
- “Sinä olet hyvä ja selviät kyllä!” -

23. toukokuuta
2018
1

Koulutusmateriaali eli Eettinen toimintakyky - henkinen kestävyys -taskukirja – TAUSTAA

Maavoimien operatiivisten ohjeiden mukaan kirkollinen toimiala vastaa poikkeusoloissa *(tässä vapaasti lainaten ST-leimojen välttämiseksi)* omalta osaltaan eettisen toimintakyvyn ja henkisen kestävyvyn ylläpitämisestä ja kehittämisestä

Jotta tämä olisi paremmin mahdollista, MAAVE/ krov Vesa Aurén päätti ryhtyä kehittämään materiaalia, jota voitaisiin jakaa kaikille johtajille joukkoja perustettaessa

Eettisen toimintakyvyn taskukirja – MIKÄ?

Sotilaspastori Jukka Seppänen, GSM 0299 460 731
- “Sinä olet hyvä ja selviät kyllä!” -

23. toukokuuta
2018
3

Eettisen toimintakyvyn taskukirja – KUKA?

Eettinen toimintakyky – henkinen kestävyys

SOTILAAN TASKUKIRJA

LUONNOS

Teksti:

Petri Järveläinen, Juha Meriläinen, Markku Orsila ja
kertausharjoitustyöryhmä Maasotakoululla syyskuussa 2015

Kuvat:

Ella Richardus

Taitto:

Heta Toiskallio

Paino:

Juvenesprint 2016

Sotilaspastori Jukka Seppänen, GSM 0299 460 731
- “Sinä olet hyvä ja selviät kyllä!” -

23. toukokuuta
2018

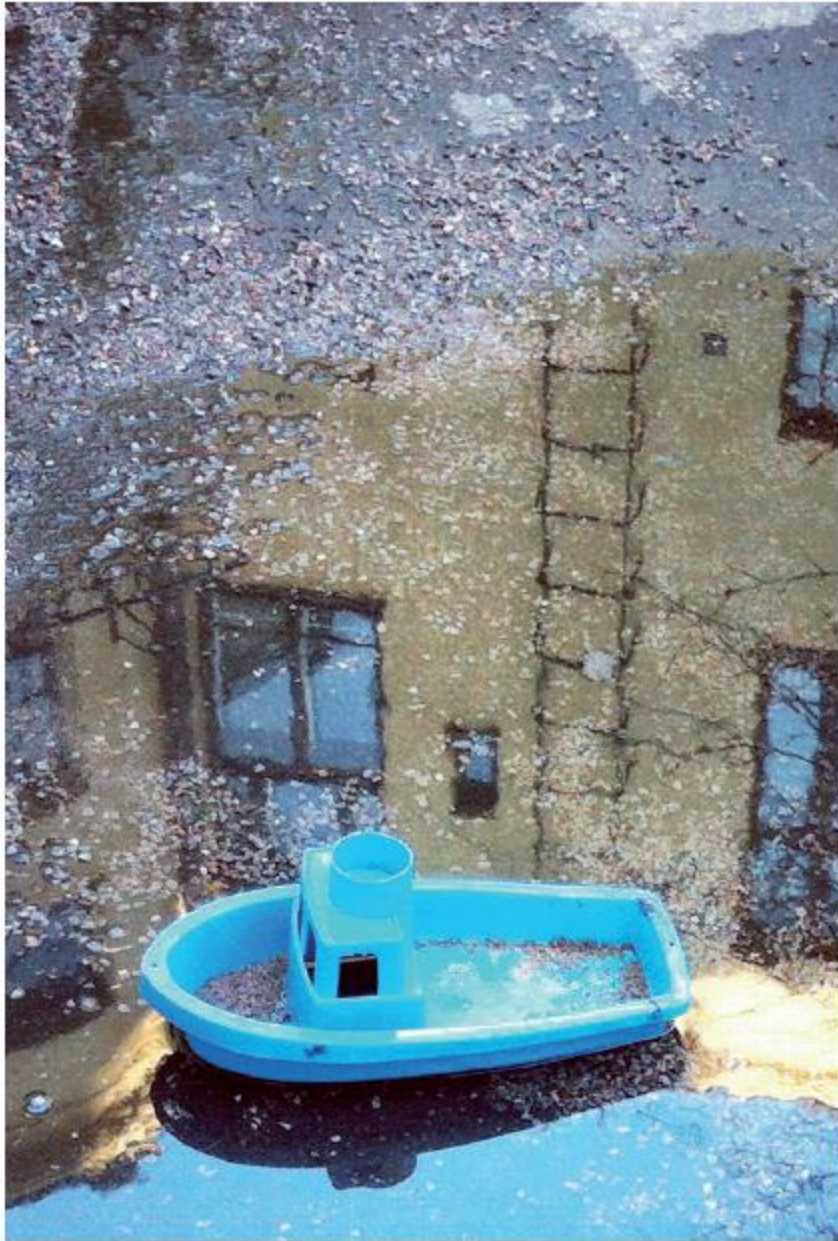

Eettisen toimintakyvyn taskukirja – SISÄLTÖ

Yleensä ajatellaan, että pitää tehdä oikein. Ei ole kuitenkaan yksimielisyyttä siitä, mitä oikein tekeminen on. Sotatilanteessa ja poikkeusoloissa ihminen joutuu kohtaamaan toisenlaisia, jopa itselleen vastakkaisia arvoja ja toimimaan niiden mukaan. Arvoristiriitojen käsittelemiseen ja hallitsemiseen tarvitaan eettistä toimintakykyä ja henkistä kestokykyä, jota voidaan tukea koulutuksella.

”Eettinen toimintakyky – Henkinen kestokyky” on poikkeusoloihin tarkoitettu taskukirja sotilaalle. Kirja antaa sekä valmiuksia aiheen kouluttamiseen että tukea haastavien aiheiden itsenäiseen käsittelemiseen. Taskukirjassa on pyritty selkeyteen ja yksinkertaiseen ilmaisuun, vaikka sen taustalla on laajoja ja syvällisiä teemoja.

Toiminko oikein?

Vanhan sanonnan mukaan "sodassa kaikki on sallittua". Sinun tulee kuitenkin toimia oikein, koska:

- Väärään ja pahaan pyrkiminen on epäinhimillistä. Ihminen tuhoaa itseään ja yhteisöään toimiessaan moraalisesti väärin.
- Ilman sääntöjä eletään kaaoksessa.
- Sota on tilapäinen tila. Oikeus ja hyvyys eivät lakkaa olemasta sen ajaksi tai sen jälkeen.

Oikeus ja sota

Ihmiskunnan eettinen perintö ja kansainvälinen oikeus ohjaavat seuraaviin oikeutetun sodan periaatteisiin:

- Sotaa käydään suuremman tuhon estämiseksi ja heikompien puolustamiseksi.
- Sotaan ryhdytään laillisen esivallan käskystä. Esivalta on saanut oikeutuksensa kansalta.
- Sodan tavoite on, että rauha palautuisi.

Sotilaan säännöt

1. Noudata laillisia sotilaskäskyjä ja sodan oikeussääntöjä. Niiden rikkominen aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä ja yllyttää vihollista kostotoimiin.
2. Taistele ainoastaan vihollisen sotilaita ja sotilaskohteita vastaan. Älä tuhoa enempää kuin on välttämätöntä.
3. Älä vahingoita taistelukyvyttömiä tai antautuvia vihollisia. Riisu heidät aseista ja luovuta esimiehellesi. Huolehdi haavoittuneista, olivatpa he ystäviä tai vihollisia.
4. Kohtele asiallisesti kaikkia vallassasi olevia vihollisia ja siviilejä.
5. Sotavanki on velvollinen ilmoittamaan vain nimensä, sotilasarvonsa sekä syntymäaikansa ja tuntelevynsä numeron. Sotavankien ruumiillinen ja henkinen kiduttaminen on kielletty.
6. Panttivankien ottaminen ja ihmiskilpien käyttö on kielletty. Pidättäydy kostotoimista.
7. Älä käytä kiellettyjä taisteluvälineitä ja -menetelmiä.
8. Älä hyökkää siviilejä ja suojeltuja kohteita vastaan. Kunnioita kansainvälisiä suojatunnuksia, ellei niitä väärinkäytetä sotilaallisiin tarkoituksiin.
9. Ryöstäminen on kiellettyä. Sotasaalisaseet saa ottaa käyttöön vain esimiehen luvalla.
10. Pyri estämään näiden sääntöjen rikkominen. Ilmoita havaitsemasi rikkomukset esimiehellesi.

Tunteet ja järki

- Tunteet ovat merkittävä voima, ja ne vaikuttavat tekoihisi.
- Pelon, vihan ja surun tunteet sekä neuvottomuuden ja yksinäisyyden kokemukset ovat normaaleja ja sodassa väistämättömiä.
- Tunteet ovat viestejä sinulle itsellesi. Niitä voi yrittää käsitellä järjen avulla. Raskaita tunteita voi purkaa toiminnalla tai puhumalla.
- Jos tunteet kielletään, vaarana on turtuminen, välinpitämättömyys ja raaistuminen.
- Yhteenkuuluvuuden tunne on joukon suurin voimavara. On tärkeää jakaa positiivisia tunteita ja asioita.

Läheiset ja perhe

- On luonnollista kantaa huolta läheisten jaksamisesta ja tuntea tarvetta pitää heihin yhteyttä. Heitäkin kiinnostavat sinun kuulumisesi. Tunneyhteyttä voi kokea välimatkasta huolimatta.
- Läheisyyden ja hellyyden tarpeet jäävät täyttymättä poikkeusoloissa. Siitä seuraa kaipausta ja ikävää.
- Kotiasioista ja elämäntilanteista johtuen palvelustovereillasi voi olla enemmän tai vähemmän huolia kuin sinulla. Koemme vaikeat asiat eri tavalla ahdistavina.

Pidä huolta kavereistasi

- Et ole yksin. Ympärilläsi on ihmisiä, jotka jakavat kanssasi yhteisen kokemuksen.
- Pidä huolta kavereistasi, kysy ja kuuntele.
- Rakenna keskinäistä yhteyttä. Osallistu yhteiseen tekemiseen, ja kutsu toisia mukaan.
- Aseta terveet rajat omien ja muiden tunteiden välille.

Henkinen kestävyys ja selviytyminen

- Olet arvokas ja monien ajatuksissa.
- Pidä kiinni päivän rutiineista; muista syödä, juoda ja nukkua.
- Huolehdi fyysisestä kunnostasi ja vältä päihteiden käyttöä.
- Tilaisuuden tullen anna aikaa itsellesi ja pysähdy sen äärelle, mikä sinua kannattelee. Ajattele hyviä asioita, läheisiäsi ja elämää nykyhetken ulkopuolella.

Vakaumus auttaa sietämään epävarmuutta

- Perimmäisiä kysymyksiä pohtivat kaikki. Vastaukset niihin muodostavat vakaumuksen, joka antaa voimaa epävarmuuden keskellä. Vakaumusten kunnioittaminen on elämän kunnioittamista.
- Sodassa ja kriisitilanteessa yksilönvapauksia rajoitetaan, mutta samalla vakaumukseen ja omatuntoon liittyvät kysymykset korostuvat. Kenelle minä vastaan teoistani? Mitä kuolema minulle merkitsee? Miten elän syyllisyyden kanssa ja kestan ristiriitoja?

Kuolema

- Sodassa kuolema tulee lähelle ja tavallista raaempaa.
- Kuolemassa kyse on tuntemattomasta. Se näyttää erilaiselta eri vakaumusten näkökulmasta. Osalle ihmisistä ajatus kuoleman jälkeisestä elämästä on suuri voimavara.
- Kuolemasta on hyvä puhua. Sanoilla ei silti tavoita kaikkea. Symbolinen toiminta kuten kynttilät, hiljainen hetki tai musiikki auttaa puhumisen lisäksi.

Uskonnonvapaus ja hengellinen tuki

- Uskonnonvapaus on ihmisoikeus. Se tarkoittaa oikeutta kuulua uskonnolliseen yhteisöön ja harjoittaa julkisesti uskontoa. Toisaalta ketään ei saa pakottaa harjoittamaan uskontoa tai kuulumaan uskonnolliseen yhteisöön.
- Kirkollisen alan työntekijät neuvovat kaatuneiden huollon kysymyksissä. He myös tukevat hengellisesti ja järjestävät henkistä jaksamista vahvistavia tilaisuuksia, kuten kenttäehtoollisia.

Tunnista ja toimi

Vaikeina hetkinä jokainen voi tarvita erityistä apua. Huomaatko itsessäsi tai kaverissasi muutoksia, jotka vaikeuttavat selviytymistä?

- a. Ei nuku, syö tai juo, eikä hoida sovittuja asioita.
- b. Pakonomaiset ajatukset täyttävät mielen.
- c. Lamaantuneisuus, eristäytyneisyys tai levottomuus.
- d. Ajan ja paikan taju katoaa.
- e. Aistiharhat – mielikuvitus ja todellisuus sekoittuvat.
- f. Elämänhalu karkaa.

Jos huomaat, että asiat ovat pielessä, toimi rohkeasti.

- a. Pysy rauhallisena, ja kysy ongelmasta suoraan.
- b. Estä kaveria vahingoittamasta itseään ja toisia, mutta älä käytä väkivaltaa.
- c. Kerro asiasta eteenpäin esimiehelle, lääkintähenkilökunnalle tai sotilaspastorille.
- d. Älä jätä kaveria.
- e. Huolehdi, ettet ruoki pelkoa.

Tukea toimintakyvyn säilyttämiseen

- Paljosta voi selviytyä, ja selviytyminen tekee sinusta vahvemman.
- Tärkeimpiä tukihenkilöitä ovat taistelutoverisi ja esimiehesi.
- Saat apua omaa jaksamista koskeviin kysymyksiin lääkintähenkilöstöltä, sotilaspapeilta ja diakoneilta ja sosiaalialan ammattilaisilta.

KOKEILUKÄYTTÖ JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Sotilaspastori Jukka Seppänen, GSM 0299 460 731
- “Sinä olet hyvä ja selviät kyllä!” -

23. toukokuuta
2018
18

KOKEILUKÄYTTÖÖN OTTAMINEN JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

- Eettisen toimintakyvyn ja henkisen kestäkyvyn taskukirjan koekäyttö Maavoimissa 2016-2017 (MM16349)
- Samassa asiakirjassa MAASK:lle annettiin tutkimustehtävä, jossa tarkoituksena oli vertailevan tutkimuksen avulla selvittää muun muassa aineiston merkitystä, hyödyllisyyttä ja kehittämistarpeita
- Vastuu tutkimuksesta annettiin suoraan MAASK:n Lappeenrannan sotilaspastorille

KOKEILUKÄYTTÖ KAINUUN PRIKAATISSA

- KAIPR:ssa taskukirja otettiin kokeilukäyttöön
- Eettisen toimintakyvyn ja henkisen kestäkyvyn taskukirja jaettiin KAIPR:n 1. tuliasemapatterin kaikille 2/2016 varusmiesjohtajille
 - Sotpast Heikki Korva koulutti tuliasemapatterin kokelaat, jotka vuorostaan perehdyttivät ryhmänjohtajat asiaan
 - Ryhmänjohtajat pitivät miehistölle opetustuokiot sotpast Korvan ennalta valitsemista taskukirjan teemoista
- Toisessa vaiheessa taskukirja jaettiin samassa yksikössä myös 1/2017 miehistölle

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS (1)

- Tutkimuksen toteutus kyselynä kesällä 2017
- KAIPR (MN12528) ja MAASK (MN15232)
- Kyselyn valmistelu yhteistyönä PE KOULOS (krov ST Janne Aalto) ja PV TUTKLAIT toimintakykyosaston (prof Kirsi Valkeapää) kanssa
- Tutkimusasetelma laajeni hieman ja oikeasti kysyttiin myös paljon sellaista, mikä tuotti uutta tietoa varusmiesten (eettistä) toimintakykyä koskevasta ajattelusta

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS (2)

- Vertailuasetelman toteuttamiseksi tutkimukseen osallistuvat yksiköt valittiin siten, että toisessa yksikössä eettisen toimintakyvyn ja henkisen kestokyvyn taskukirjaa oli ollut koulutuskäytössä ja toisessa ei
- Kyselytutkimus tehtiin Kainuun prikaatissa kahdessa eri joukkotuotantoyksikössä palvelleille (1. TASPTRI ja TJ/VPTRI) ja pian kotiutumassa olleille varusmiehille

KYSELYLOMAKE

Sotilaspastori Jukka Seppänen, GSM 0299 460 731
- “Sinä olet hyvä ja selviät kyllä!” -

23. toukokuuta
2018
23

- a) täysin eri mieltä
- b) jonkin verran eri mieltä
- c) en osaa sanoa
- d) jonkin verran samaa mieltä
- e) täysin samaa mieltä

Mitä mieltä olet?

VASTAA a), b), c), d) tai e)

1. Sodassa kaikki on sallittua.
2. Osaan kaikissa tilanteissa tehdä eron oikean ja väärän tai hyvän ja pahan välillä.
3. Haluan pohtia myös sodankäyntiin liittyviä eettisiä ja moraalisia kysymyksiä.
4. Eettinen toimintakyky ja henkinen kestävyys ovat osa sotilaan ammattitaitoa ja siksi niitä pitää kehittää kuten muutakin sotilaan osaamista.
5. Sodan herättämien tunteiden kohtaaminen on (olisi) minulle hyvin vaikeaa.
6. Tunnen useita sellaisia tapoja, joiden avulla voin käsitellä rankkojakin tunteita.
7. Ryhmä-/joukkuetoverini auttavat minua selviytymään vaikeissa tilanteissa.
8. Otan mahdollisuuksien mukaan aina huomioon läheiset ihmiset ja toverieni tarpeet.
9. Ne, jotka jakavat yhteisen kokemuksen, osaavat myös tukea toisiaan henkisesti.
10. Sodan ajan joukon suorituskyky on parempi, kun joukon yhteishenki on hyvä.

***väärin = a)
oikein = b)***

Onko väittämä väärä vai oikea?

VASTAA JOKO a) = väärin TAI b) = oikein

21. Sodankäynti on oikeutettua, jos sitä käydään laillisen esivallan johdolla suuremman tuhon estämiseksi ja heikompien puolustamiseksi, tavoitteena rauhan palauttaminen.
22. Vaikka ihmisen tappaminen on rauhan aikana rikos, sodassa omaa joukkoa kohti hyökkäävän vihollistaistelijan saa ampua.
23. Vihollisen haavoittuneista on huolehdittava samoin periaattein kuin omista.
24. Vangiksi otetun vihollissotilaan ei tarvitse ilmoittaa mitään muuta kuin oma nimensä.
25. Siviilejä ja suojeltuja kohteita vastaan saa hyökätä, jos siitä on omalle joukolle taktista hyötyä.
26. Kansainvälistä suojatunnusta (kuten punaista ristiä) ei tarvitse kunnioittaa, jos vihollinen käyttää sitä väärin sotilaallisiin tarkoituksiin.
27. Ylimääräinen voiman käyttö ja kostaminen on sallittua vain niissä tilanteissa, joissa vihollinen on aloittanut erityistä julmuutta osoittavan toiminnan.
28. Taistelukyvytön vihollinen riisutaan aseista ja hänet luovutetaan omalle esimiehelle.
29. Antautuneen vihollisen saa surmata, jos vankien asiallista siirtoa ja kohtelua ei voida taata.
30. Sotavankien käyttäminen ihmiskilpinä on kiellettyä silloinkin, kun niin toimimalla voitaisiin merkittävästi vähentää omia tappioita.

- a) täysin eri mieltä
- b) jonkin verran eri mieltä
- c) en osaa sanoa
- d) jonkin verran samaa mieltä
- e) täysin samaa mieltä

Mitä mieltä olet?

VASTAA a), b), c), d) tai e)

Rankkojen kokemusten ja tunteiden käsittelyssä minua auttavat...

- 31. hiljaisuus ja oma rauha.
- 32. tunteiden tukahduttaminen ja niiden unohtaminen.
- 33. asiasta puhuminen luotettavien ystävien kanssa.
- 34. tunteiden purkaminen toiminnalla, esimerkiksi fyysisen rasituksen avulla
- 35. ajattelu ja järjen käyttäminen.
- 36. suunnitelmat siitä, että vääryydet on vielä joskus mahdollista kostaa.
- 37. luova toiminta, kuten piirtäminen tai kirjoittaminen tai musiikin kuuntelu.
- 38. ympärillä olevien hyvien asioiden tiedostaminen ja niiden jakaminen myös kaverien kanssa.
- 39. symbolinen toiminta, kuten taistelutoverin kuoleman jälkeinen hiljainen hetki.
- 40. turvautuminen ihmistä suurempiin voimiin ja toivo kuolemanjälkeisestä elämästä.

Moraalisen motivaation mittari

- Kyselyn toisena osana (11-20) käytettiin Matti Ylénin väitöskirjaansa varten laatimaa moraalisen motivaation mittaria, jonka teoreettinen perusta nojautuu filosofi Charles Taylorin esittämiin ajatuksiin moraalisesti heikosta ja vahvasta arvostelijasta.
- Mittari lainattiin tutkimukseen suoraan Taija Tuomisen psykologian alan pro gradu -työstä *Kadettien eettinen toimintakyky ja identiteetti* (Tampereen yliopisto 2009), mutta kaikkia mittarin kysymyksiä täydennettiin asiaa selventävillä johdannoilla.
- Mittarissa oli kaksi vastausvaihtoehtoa, joiden sisältö oli erikseen määritelty kussakin kysymyksessä.
- Koska moraalisen motivaation mittari oli kokonaisuutena vaativa vastattava, se sijoitettiin kyselyssä toiseksi, heti alussa olevien helppojen ja aihepiiriin johdattelevien kysymysten jälkeen.

Kumpi vaihtoehto kuvaa omaa toimintaasi?

VASTAA JOKO a) TAI b)

11.

- A) Keskustelu moraalisisistä kysymyksistä on minusta haastavaa ja kiinnostavaa.
- B) Koen keskustelun moraalisisistä kysymyksistä enimmäkseen hyödyttömäksi.

12.

- A) En oikein osaa sanoa ainakaan omalla kohdallani, mitkä ovat moraalisesti arvokkaita ja hyviä päämääriä.
- B) Omassa elämässäni minulle on selvää, mitkä ovat moraalisesti arvokkaita päämääriä ja miten saavuttaa ja perustella ne.

13.

- A) Moraalini saa olla mitä tahansa tai muuttua miten paljon tahansa, mikäli siitä ei ole suoranaista haittaa kenellekään toiselle.
- B) Moraalini ei saa muuttua tai olla mitä tahansa vain siksi, että sattuisin haluamaan sitä jostakin syystä; moraalini tai sen muutos pitää aina perustella hyvin ja harkitusti.

Kumpi vaihtoehto kuvaa omaa toimintaasi?

VASTAA JOKO a) TAI b)

11. Moraaliset kysymykset käsittelevät sitä, mikä on oikein ja mikä väärin, tai mikä on hyvää ja mikä pahaa.

- A) Keskustelu moraalisisista kysymyksistä on minusta haastavaa ja kiinnostavaa.
- B) Koen keskustelun moraalisisista kysymyksistä enimmäkseen hyödyttömäksi.

12. Moraalisesti arvokkailla ja hyvillä päämäärillä tarkoitetaan niitä tavoitetta tai ihanteita, jotka ohjaavat omaa tai joukon toimintaa, esimerkiksi ajatusta siitä, että haluaa asettaa toisen tai yhteisen edun oman edun edelle.

- A) En oikein osaa sanoa ainakaan omalla kohdallani, mitkä ovat moraalisesti arvokkaita ja hyviä päämääriä.
- B) Omassa elämässäni minulle on selvää, mitkä ovat moraalisesti arvokkaita päämääriä ja miten saavuttaa ja perustella ne.

13. Moraalin pysyvyys tarkoittaa sitä, että ihminen toimii samantapaisissa oikeaa ja väärää koskevissa valintatilanteissa aina pääasiassa samalla tavalla.

- A) Moraalini saa olla mitä tahansa tai muuttua miten paljon tahansa, mikäli siitä ei ole suoranaista haittaa kenellekään toiselle.
- B) Moraalini ei saa muuttua tai olla mitä tahansa vain siksi, että sattuisin haluamaan sitä jostakin syystä; moraalini tai sen muutos pitää aina perustella hyvin ja harkitusti.

TULOSTEN KÄSITTELY

Sotilaspastori Jukka Seppänen, GSM 0299 460 731
- “Sinä olet hyvä ja selviät kyllä!” -

23. toukokuuta
2018
30

Perushypoteesi ja aineiston käsittely

- Kyselyssä keskityttiin samoihin teemoihin, jotka olivat esillä taskukirjassa. Osa kysymyksistä oli suoraan taskukirjasta.
- Siksi myös tutkimuksen perushypoteesina käytettiin ajatusta siitä, että taskukirjaa käyttäneet varusmiehet vastaisivat jossain määrin ”paremmin” eli
 - suhtautuisivat eettisiin kysymyksiin myönteisemmin,
 - olisivat vahvempia arvostelijoita moraalisen motivaation mittarin avulla tarkasteltuna,
 - tuntisivat sotilaan säännöt paremmin ja
 - käyttäisivät laajempia henkisen kunnon ylläpitämiseen liittyviä menetelmiä
- Tutkimusaineistoa käsiteltiin Excel-ohjelmalla
- Tutkimuksessa hyödynnettiin sekä laadullista arviointia että tilastollisia menetelmiä
 - keskiarvo ja -hajonta, korrelaatiotarkastelut

Vastausten määrä ja vastausprosentti

- Kyselyyn saatiin KAIPR:ssa yhteensä 135 vastausta
 - tuliasemapatterista saatiin 86 vastausta ja
 - tulenjohto- ja viestipatterista 49 vastausta
- Vastauksista poistettiin kaikki sellaiset lomakkeet, joiden laatua tai luotettavuutta oli **syytä epäillä**.
 - oli käytetty ohjetta laajempaa vastausasteikkoa
 - vastaaminen perustui geometrinen kuvioiden luontiin (esim. sik-sak-kuviot tai suorat)
 - joissa kaikissa tai ainakin suuressa osassa vastauksista oltiin varmuuden vuoksi joko samaa tai eri mieltä
- 1. TASPTRI:n vastauksista hylättiin 22 lomaketta (26 %) ja TJ/VPTRI:n vastauksista 3 lomaketta (6 %)
- Vastausten kokonaismäärästä analysoitaviksi jäi siis 110 lomaketta eli todelliseksi vastausprosentiksi saatiin 81 %

Vastaajien taustatiedot = erilaiset yksiköt ja tarpeen mukaan valitut varusmiehet

- Taustakysymykset (41-44) oli sijoitettu kyselyn loppuun ja ne koskivat sukupuolta, ikää, sotilasarvoa ja siviilikoulutusta
- TASPTRI:ssa kaikki miehiä, TJ/VPTRI:ssa kuusi (12 %) naista, vastaajien kokonaismäärästä (n=135) naisia oli 4 %
- TASPTRI varusmiesjohtajia 16 henkeä (19 %), TJ/VPTRI vm-joht oli 11 henkeä (22 %), kokonaismäärästä vm-joht 20 %.
- Suurin osa vastaajista syntynyt vuonna 1996 (17 %) tai 1997 (70 %). Vanhimmat "1991 tai aiempi" (3), nuorimmat 1998 (3)
- keski-ikä TASPTRI:ssa 20 vuotta, TJ/VPTRI:ssa 21 vuotta
- Siviilikoulutukseltaan tyypillisimmin ammattiopiston tutkinnon suorittaneita, yo- tai sitä korkeamman tutkinnon suorittaneita TASPTRI 28 % kaikista vastaajista ja TJ/VPTRI:ssa 43 % kaikista vastaajista (ja koulutetummat ovat myös vanhempia)

TÄRKEIMMÄT TULOKSET

Sotilaspastori Jukka Seppänen, GSM 0299 460 731
- “Sinä olet hyvä ja selviät kyllä!” -

23. toukokuuta
2018
34

Eettistä pohdintaa koskevat mielipiteet (1)

Eettisen toimintakyvyn ja henkisen kestäkyvyn kannalta - sekä yksilön että asiaan koulutetun joukon näkökulmista katsoen - perustellumpina ja siten ”parempina” vastauksina pidettiin seuraavia tulkintoja (vrt. liitteenä olevat kysymykset):

1. Sodassakaan ei kaikki ole eikä kaiken tule olla sallittua.
3. (Siksi) sodankäyntiin liittyviä eettisiä ja moraalisia kysymyksiä on hyvä pohtia avoimesti ja etukäteen.
4. Eettinen toimintakyky ja henkinen kestäkyky ovat tärkeä osa sotilaan ammattitaitoa ja siksi niitä pitää kehittää kuten muutakin sotilaan osaamista.
6. Jokaisen on hyvä tuntea useita sellaisia tapoja, joiden avulla voi käsitellä rankkojakin tunteita.
7. Eettisesti oikein toimivassa joukossa ryhmä-/joukkuetoverit auttavat muita selviytymään vaikeissa tilanteissa.
8. Eettisesti oikein toimiva yksilö ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon muut eli läheiset ihmiset ja toverien tarpeet.
9. Tärkeä tuen muoto on vertaistuki, joka perustuu siihen, että ne, jotka jakavat yhteisen kokemuksen, osaavat yleensä myös ymmärtää ja tukea toisiaan.
10. Sodan ajan joukon suorituskyky on parempi, kun joukon yhteishenki on hyvä.

Eettistä pohdintaa koskevat mielipiteet (2)

- Kaikkein suurimpia yksiköiden väliset erot olivat kysymyksissä 3 (vastausten aritmeettiset keskiarvot asteikolla 1-5: TAS 2.9 - TJ/V 3.5) ja 4 (TAS 3.5 - TJ/V 4.1). Tulenjohto- ja viestipatterin vastaajat olivat siis selvästi motivoituneempia pohtimaan eettisiä kysymyksiä ja pitivät henkistä kestäkykyä tärkeämpänä osana sotilaan ammattitaitoa kuin tuliasemapatterin vastaajat.
- Lisäksi tulenjohto- ja viestipatterin vastaajat pitivät sekä oikean ja väärän erottamista kaikissa tilanteissa (TAS 3.5 - TJ/V 3.3) että sodan herättämien tunteiden kohtaamista (TAS 3.0 - TJ/V 3.3) vaikeampana kuin tuliasemapatterin vastaajat.
- Muissa kysymyksissä yksiköiden väliset erot olivat pieniä tai mitättömiä.

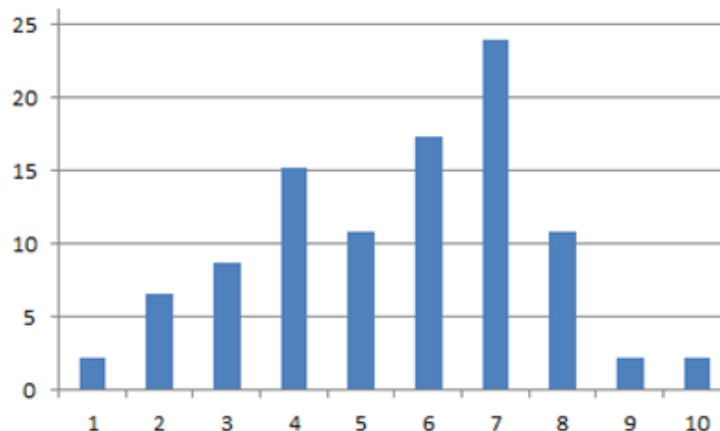
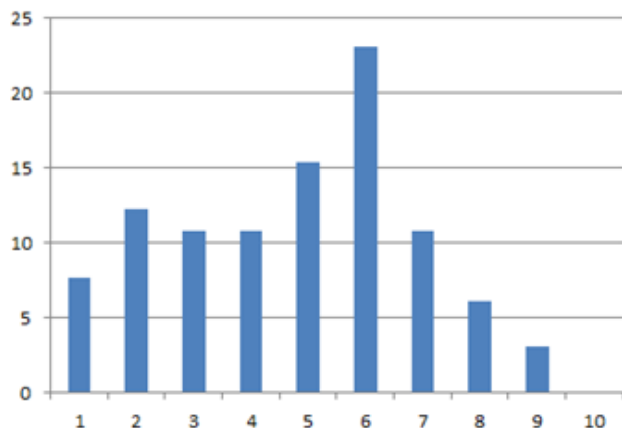
Moraalista motivaatiota koskeva tarkastelu (1)

TASPTRI

	pisteet	SD
kaikki	4,70	2.1
yliop	5,07	2.4
vm-joht	4,82	2.0
yliop & vm-joht	5,14	2.0

TJ-V-PTRI

	pisteet	SD
kaikki	5,57	2.0
yliop	6,05	1.9
vm-joht	5,60	1.9
yliop & vm-joht	6,13	1.8

KUVA 1. Tulasemapatterin (TASPTRI) ja tulenjohto- ja viestipatterin (TJ-V-PTRI) vastaajien saamat moraalisen motivaation mittarin pistekeskisarvot (asteikolla 0-10) ja niiden keskihajonnat. Pylväsdiagrammeissa on esitetty vastaajien pistemäärien (x-akseli) prosenttiosuudet (y-akseli) molemmissa perusyksiköissä. Tulasemapatterissa keskitasoisia (4-7) pistemääriä sai 60 % vastaajista ja heikkoja (3 tai pienempi) 31 % vastaajista. Tulenjohto- ja viestipatterissa vastaavat osuudet olivat 67 % ja 17 %.

Moraalista motivaatiota koskeva tarkastelu (2)

- Tulenjohto- ja viestipatterin tuloksissa siviilikoulutuksen ja moraalisen motivaation välillä oli selvä ja merkitsevä positiivinen korrelaatio ($r=0,30$; $n=46$; 1-suuntaisen testin p -arvo = 0.02)
- Taija Tuomisen tutkimuksessa kadettien (KadK93 ja 94, yht. 177 henk.) saaman moraalisen motivaation pistemäärän keskiarvo oli 5,71 (sd = 2.1). Suurin osa (68,4%) sai keskitasoisia (4-7) pistemääriä, matalia (1-3) sai 13,0% ja korkeita (8-10) 18,6% kadeteista
- Kadettien saamat pistemäärät ovat korkeampia kuin tämän tutkimuksen perusyksiköiden keskiarvot
- Kun kadettien pisteitä verrataan varusmiesjohtajiksi koulutettujen ylioppilaiden (joita voidaan ensisijaisesti pitää vertailuryhmänä kadeteille) pistemääriin, voidaan havaita että pistemäärät olivat suunnilleen samalla tasolla (TAS 5,14 – KADK:t 5,71 - TJ/V 6,13)

Sotilaan säännöt (1)

- Sotilaan sääntöjen pohjalta laaditut kysymykset osoittautuivat varsin hyvin osatuiksi
- Kaikkein helpoin oli kysymys siitä, saako omaa joukkoa kohti hyökkäävän vihollisen ampua
 - ”oikein”; vastausten aritmeettinen keskiarvo TAS 1,80 - TJ/V 1,84; tulosten käsittelyssä ”oikein”-vastauksen lukuarvo oli 2
- Helpoiksi osoittautuivat myös kysymys siitä, saako siviilejä ja suojeltuja kohteita vastaan saa hyökätä, jos siitä on omalle joukolle taktista hyötyä
 - ei saa eli ”väärin”; TAS 1,30 - TJ/V 1,17; tulosten käsittelyssä ”väärin”-vastauksen lukuarvo oli 1
- sekä toteamus siitä, että sodankäynti on oikeutettua, jos sitä käydään laillisen esivallan johdolla suuremman tuhon estämiseksi ja heikompien puolustamiseksi, tavoitteena rauhan palauttaminen
 - ”oikein”; TAS 1,72 - TJ/V 1,85

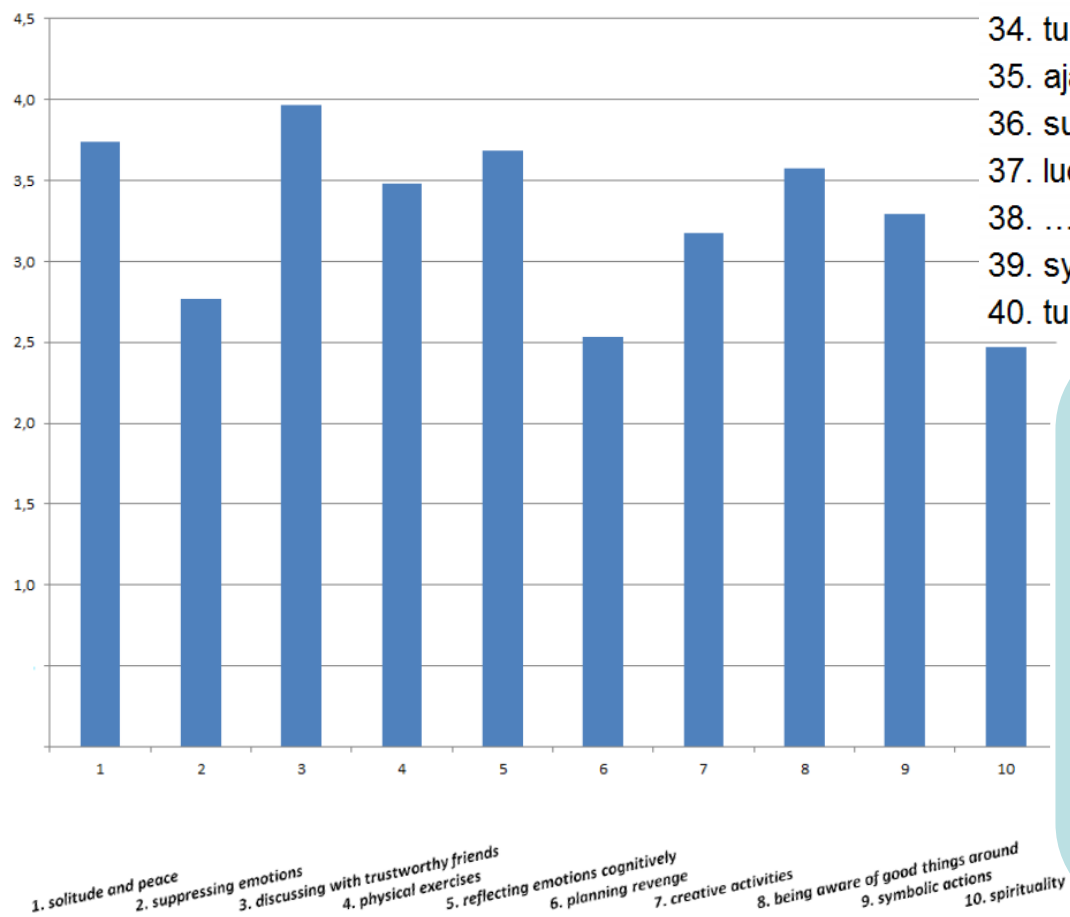
Sotilaan säännöt (2)

- Vaikeimmat kysymykset olivat väitteet siitä, että ylimääräinen voiman käyttö ja kostaminen on sallittua vain, kun vihollinen on aloittanut erityistä julmuutta osoittavan toiminnan
 - ”väärin”; TAS 1,66 - TJ/V 1,50
- ja että vihollisen haavoittuneista on huolehdittava samoin periaattein kuin omista
 - ”oikein”; TAS 1,49 - TJ/V 1,65
- Vaikeaksi osoittautui myös väite siitä, että vangiksi otetun vihollisen sotilaan ei tarvitse ilmoittaa mitään muuta kuin oma nimensä
 - tämä oli ainoa kysymys, jossa TASPTRI:n vastaajat olivat selvästi parempia => koska pelkkä looginen päättely ei riittänyt oikeaan vastaukseen, asiaa koulutustuokioissa käsitelleet tiesivät paremmin

Tärkeimmät henkistä toipumista edistävät menetelmät

31. hiljaisuus ja oma rauha
32. tunteiden tukahduttaminen -- unohtaminen...
33. asiasta puhuminen -- ystävien kanssa...
34. tunteiden purkaminen toiminnalla...
35. ajattelu ja järjen käyttäminen
36. suunnitelmat siitä, että [voi] kostaa
37. luova toiminta, kuten piirtäminen...
38. ...hyvien asioiden tiedostaminen -- jakaminen...
39. symbolinen toiminta, kuten -- hiljainen hetki
40. turvautuminen -- suurempiin voimiin ja toivo...

Suurimmillaan yksiköiden väliset erot olivat tunteiden tukahduttamisesta ja niiden unohtamista (nro 32; TAS 2,91 - TJ/V 2,58; tulosten käsittelyssä "eri mieltä" olevat vaihtoehdot saivat pienempiä numeroita) sekä ajattelua ja järjen käyttämistä koskevissa kysymyksissä (nro 35; TAS 3,56 - TJ/V 3,84), joissa molemmissa tulenjohto- ja viestipatterin vastaajat olivat "parempia"

Qualitative approach to developing material for ethical and mental training

Lic.Phil. Jukka Seppänen, Chaplain of the Army Academy, Lappeenranta, Finland

Take care of your friends

- You are not alone. There are people around you who share what you are experiencing.
- Take care of your friends, ask them questions and listen to them.
- Build unity among yourselves. Take part in things that go together and invite others to join in.
- Set healthy boundaries between your emotions and the emotions of others.

Mental resilience and survival

- You are important. There are many people thinking about you.
- Take care of your body: maintain a good diet, sleep, and exercise.
- Take care of your mental health and avoid alcohol and drugs.
- If you have the chance, get yourself some time to think about what is bothering you. Think about the good things, your loved ones, and the outside of this moment.

INTRODUCTION

Two years ago, the Finnish Army Command released a draft of a booklet in Finnish titled 'Eettinen toimintakyky - henkinen kestävyys' [Ethical competence, mental resilience]. The booklet was composed by three theologians, all of them reserve officers in the Finnish Army.

To determine possible improvements for this draft version, the booklet was utilized in concept training and two case studies were carried out, one in the Reserve Officer School of the Army Academy (Jyväskylä, Finland) and the other in the Kalvius Brigade (Kajani, Finland). These case studies included both examining the theories informing the booklet by asking concepts to explain which kinds of methods they use for mental coping.

METHODS

The first study (n=107) featured two questions that targeted the pros and cons of the booklet and how the material could be further improved.

In another study (n=110) the concepts provided answers to how they agreed on a scale from 1-5 (0=I do not agree, 5=I agree) with statements following the prompt "It helps me to cope with difficult feelings and negative emotions when (having/ being part etc.)."

Both qualitative and quantitative methods were used in the analysis.

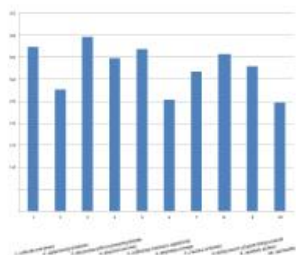

Table 1. Preferred coping methods as indicated by the concept respondents.

RESULTS

Almost half of the respondents in the first study considered the booklet very good as it is in its present form. Every seventh respondent was critical. Most of the suggestions offered were related to the limited contents of the booklet: the respondents proposed adding biblical knowledge and practical examples.

The best way to cope was indicated to be discussing with trustworthy friends (3.36, sd 1.09). Other favored means of coping included solitude and peace (3.74, sd 1.03), reflecting emotions cognitively (3.68, sd 1.01), being aware of good things around (3.57, sd 1.14) and physical exercises (3.46, sd 1.19).

The methods perceived to be slightly less popular involved symbolic actions (3.29, sd 1.28), such as memorial candles and moments of silence, as well as creative activities (3.17, sd 1.34), such as painting, writing and listening to music.

Although solitude and peace and symbolic actions can be seen as a part of spirituality the most important parts of spirituality, namely, religious belief and hope for a life after death, were given the lowest assessments on the scale (2.47, sd 1.29). By contrast, and somewhat surprisingly, a psychologically questionable method of suppressing difficult emotions (2.77, sd 1.18) and an unethical idea of revenge (2.53, sd 1.23) were considered a bit more useful coping methods.

CONCLUSIONS

The booklet will undergo development by the Finnish Army Command during the years 2020-21 informed by the results of these studies. The new version will be adopted into use at the latest in 2020, parallel to the introduction of the new concept training program.

When the respondents' scaled answers were compared to coping theories (Aynon; Figley), a number of similarities were found. Contrary to the stereotype of silent Finns, discussing with peers was identified as the most important coping method, as indicated by the lowest value in standard deviation. The low assessment of spirituality on the scale can be seen to result from the role of secular values as part of Finnish cultural customs.

All images from the booklet, except for Table 1, presented in the column on the left.

REFERENCES

- Aynon, O. (1995). *Selvskyddet* [Threats to self and survival]. Mannerheimin Lääkesäätiön julkaisu. Jyväskylä.
- Figley, C.J. (Ed.) (1995). *Compassion Fatigue. Coping with Secondary Traumatic Stress Disorder in Those Who Treat the Traumatized*. Routledge, New York.
- Järveläinen, P., Meriläinen, J. & Oksa, M. (2016). *Ethical action competence and mental resilience*. Army Command Finland. Mikkelä.
- Lahet, M., Shacham, M. & Aynon, O. (Eds.) (2013). *The "BASIC PM" Model of Coping and Resilience: Theory, Research and Cross-Cultural Application*. Jessica Kingsley Publishers, London and Philadelphia.
- Robinson, P., De Lee, N. & Carrick, D. (Eds.) (2008). *Ethics Education in the Military*. Ashgate Publishing Limited, Hampshire.

Recognize and act

In moments of difficult or even of up-right need help. Have you noticed changes in yourself or your loved ones that make it more difficult to go on?

- Not sleeping, eating or drinking, and inability to take care of agreed duties.
- Obsessive thoughts or the need.
- Depression, isolation, withdrawal.
- Losing sense of time and place.
- Hallucinations – seeing or hearing what is not real and what is imagined.
- Losing the will to live.

If you notice that something is wrong, be brave and take action

- Stop when you are directly about the problem.
- Stop the threat from harming yourself or others, but do not use violence.
- Tell someone – your superior, spiritual person, or a chaplain.
- Do not leave one alone.
- Make sure not to feed the hat.

ACKNOWLEDGEMENTS

Senior Chaplain Vesa Aunio, Army Command Finland.
MA, MTh PAV Saarelainen, National Defence University/Army Academy.
Ms. Hanna Pelton, Army Academy.

SENDING MAIL TO THE AUTHOR

Chap. Jukka Seppänen, Army Academy, Leiviskäntie 1, 53600 Lappeenranta, FINLAND
jukka.seppanen@ml.fi

International Applied Military Psychology Symposium IAMPS 2018

"Military Psychology: Knowledge Building Perspectives"

23. toukokuuta
2018
42

JOHTOPÄÄTÖKSET

Sotilaspastori Jukka Seppänen, GSM 0299 460 731
- “Sinä olet hyvä ja selviät kyllä!” -

23. toukokuuta
2018
43

Perusyksiköiden väliset erot

- Tutkimuksen kaikkien neljän osan perusteella ja alussa tehdyn **perushypoteesin vastaisesti** juuri vertailuyksikön eli TJ/VPTRI:n vastaajat osoittautuivat ”paremmiksi” eli pohtivammiksi eettisiksi ajattelijoiksi
- Myös motivaatiossa oli selvä ero: TASPTRI:ssa hylkäysprosentti oli 20 prosenttiyksikköä korkeampi kuin TJ/VPTRI:ssa. Motivaation ero näkyi todennäköisesti myös analyysiin mukaan valikoituneissa vastauksissa
- Asiaa koskeva koulutus ja taskukirjan jakaminen eivät siis automaattisesti tehneet tuliasemapatterista vertailuyksikköä motivoituneempaa ja ”parempaa”!

Siviilikoulutuksen merkitys eettiselle ajattelulle

- Siviilikoulutus osoittautui kaikkein tärkeimmäksi taustavaikuttimeksi, olihan perusyksiköiden välillä selvä viidentoista prosenttiyksikön ero ylioppilaiden suhteellisessa määrässä
 - Lukio-opintoihin valikoituu peruskoulun jälkeen henkilöitä, joiden voidaan olettaa olevan teoreettisemmin suuntautuneita ja pohtivampia
 - Lukion oppisisällöt etiikan kursseineen voivat myös vaikuttaa nuoriin ja kehittää heidän tapansa ajatella
- Siviilikoulutuksen merkittävyyttä kaikkein tärkeimpänä selittävänä tekijänä tukee molempien perusyksiköiden vastauksiin sisältyvä siviilikoulutuksen ja moraalisen motivaation välinen positiivinen korrelaatio
 - TJ/VPTRI:n vastauksissa korrelaatio oli tilastollisesti merkitsevä

Muita johtopäätöksiä

- Tulokset osoittavat myös, että varusmiehet osaavat sotilaan säännöt keskimäärin varsin hyvin
- Eettisen toimintakyvyn ja henkisen kestäkyvyn ylimääräinen koulutus ja taskukirjan käyttäminen ei näkynyt rinnakkaisessa, yhtenä ajanhetkenä tehdyssä vertailussa, koska varusmiesten valikoituminen yksiköihin nosti esiin muut selittävät tekijät
 - Koulutuksen tuottamasta mahdollisesta muutoksesta voidaan saada tietoa vain pitempiaikaisena seurantana toteutettavan (ja tarvittaessa niin ikään vertailevan) pitkittäistutkimuksen avulla
- Tulosten perusteella ei toisaalta voi tehdä mitään johtopäätöksiä tuliasemapatterissa tapahtuneen koulutuksen (epä)onnistumisesta tai sen tuloksista

- KIITOS !!

Tässä esitetty case-tutkimuksen tulokset löytyvät myös PVAH-asiakirjan EETTINEN TOIMINTAKYKY JA HENKINEN KESTOKYKY - TASKUKIRJAN KEHITTÄMISTÄ KOSKEVAT TUTKIMUSTULOKSET (MN29400 - 22.12.2017) liitteestä (Osa II – vertaileva case-tutkimus)

Tutkimuslomake on asiakirjan EETTISEN TOIMINTAKYVYN JA HENKISEN KESTOKYVYN TASKUKIRJAN KOKEILUKÄYTTÖÖN LIITTYVÄ KYSELYTUTKIMUS RESERVIUPSEERIKOULUSSA (MN15232 - 27.06.2017) liitteenä.

23. toukokuuta
2018